

GHEORGHE COSTANDACHI

NOILE MODIFICĂRI ALE LEGISLAȚIEI FISCALE VOR PROVOCA PROBLEME FINANCIARE POPULAȚIEI ȘI STATULUI

Policy Brief

Institutul pentru
Dezvoltare și Inițiative
Sociale (IDIS) „Viitorul”

2012

Nr. 12, septembrie 2012

www.viitorul.org

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”

POLICY BRIEF

NOILE MODIFICĂRI ALE LEGISLAȚIEI FISCALE VOR PROVOCA PROBLEME FINANCIARE POPULAȚIEI ȘI STATULUI

*Gheorghe Costandachi,
doctor-conferențiar,
expert economic IDIS ”Viitorul”*

Pentru mai multe informații asupra acestei publicații ori asupra abonamentului de recepționare a publicațiilor editate de către IDIS, vă rugăm să contactați direct Serviciul de Presă și Comunicare Publică al IDIS „Viitorul”. Persoana de contact: Diana Lungu – diana.lungu@viitorul.org

Adresa de contact:

Chișinău, Iacob Hîncu 10/1, 2004, Republica Moldova

Telefon: (373-22) 21 09 32

Fax: (373-22) 24 57 14

www.viitorul.org

SUMAR

PREMISE DE ESTIMARE INDIRECTĂ A VENITURILOR POPULAȚIEI	6
METODE DE ESTIMARE INDIRECTĂ A VENITURILOR CETĂȚENILOR DIN MOLDOVA	8
CONCLUZII	12
RECOMANDĂRI	13
REFERINȚE BIBLIOGRAFICE	14

PREMISE DE ESTIMARE INDIRECTĂ A VENITURILOR POPULAȚIEI

Moldova se confruntă cu mari probleme fiscale. Una dintre problemele sistemului fiscal din Republica Moldova, care necesită soluționare urgentă, este evaziunea fiscală din partea persoanelor fizice. Această constatare o aduc din propriile concluzii făcute în mai multe studii¹ și rapoartele publicate de către Serviciul Fiscal².

Pierderile fiscale totale anuale pe întreaga gamă a evaziunilor fiscale în prezent nu se estimează.

Cea mai răspândită cale de evaziune fiscală³ este încălcarea intenționată a legislației fiscale. Acest tip de evaziune poate fi înfăptuită conștient de către persoana fizică tăinuind, de serviciul fiscal,⁴ veniturile și averile. În Moldova acest tip de evaziune^{5 6 7 8 9} se folosește pe cea mai largă scară. Factorul principal îl constituie impunitatea...

De la instituționalizarea statului nostru și până în prezent nu au fost precedente cu impact

mare de sancționare penală a infractorilor fiscali¹⁰. Majoritatea cauzelor examinate în judecată sunt clasate sau anulate din diferite cauze, cea mai răspândită fiind imperfecțiunea legislației fiscale și dubla interpretare a acesteia.

O latură specifică a eschivării de la plata impozitelor și a plăților obligatorii de către persoanele fizice constă în inventarea unor metode și tehnici care recurg din cadrul existent de reglementare a procedurilor de plată a impozitelor și taxelor concrete.

Analiza cazurilor de comitere a încălcărilor și hotărârilor luate pe rezultatul controalelor relevă că orice schimbare în procedeele și condițiile de plată a impozitelor și taxelor provoacă imediat schimbare în metodele de evaziune fiscală.

Cele mai răspândite metode de evaziune fiscală a persoanelor fizice sunt:

- Neprezentarea declarației privind veniturile în cazul când aceasta este obligatorie. Această metodă este o încălcare, în care persoana fizică intenționat își pune scopul de a nu achita impozite și plățile obligatorii.
- Includerea de către persoana fizică a unor date false despre venituri și cheltuieli în formă monetară și naturală.
- Alte tipuri care duc la eschivarea de plata impozitelor prin neplata directă a impozitelor calculate cu surplus, tănuirea

1 Gheorghe Costandachi, Corelațiile dintre sistemul impozitar și eficiența activității de antreprenariat, Teză (08.00.05), Chișinău, 2000,

2 <http://www.fisc.md/ro/tansparenta/activitate/raportfs/>

3 Raport trimestrial de monitorizare, Transparency International – Moldova, Monitorizarea implementării Planul Preliminar pe țară și Decizia Guvernului nr. 32: sistemul fiscal, 1 ianuarie 2008 - 31 martie 2009.

4 Efim Obreja, Lilia Carasciuc, Corupția în Moldova: fapte, analiza, propuneri, Transparency International – Moldova, Chișinău, 2002.

5 Raport de activitate a Serviciului Fiscal de Stat pentru anul 2011

6 Raportul privind activitatea desfășurată de, Serviciul Fiscal de Stat pe parcursul anului 2010

7 Evaziunile fiscale: sărăcie pentru săraci, avuție pentru cei bogați, <http://www.zdg.md/exclusiv/evaziunile-fiscale-saracie-pentru-saraci-avutie-pentru-cei-bogati>

8 Republica Moldova are peste 200 de milionari, <http://www.ziare.com/europa/moldova/republica-moldova-are- peste-200-de-milionari-1168982>

9 Problematika evaziunii fiscale și a pieței negre, <http://parlem.org/reforme/show/98>

10 Persoanele fizice vor plăti evaziunea fiscală cu închisoarea, <http://www.azi.md/ro/story/13376>

unor afaceri, modificarea documentelor de către întreprinzătorii individuali pentru a modifica veniturile și cheltuielile.

Conform rezultatelor unui studiu¹¹ efectuat de experți în anul 2010, publicat în anul 2011, eschivarea de la plata impozitelor și contribuțiilor din salarii în Moldova a constituit aproximativ 13,232 miliarde lei, ce alcătuiește 78% din fondul anual de salarii pe țară, ori 22% din PIB pe anul respectiv. Partea de venituri ale Bugetului de stat pe anul 2010 a constituit 16,557 miliarde lei, iar volumul evaziunii fiscale, calculat conform studiului nominalizat, raportat la suma venitului bugetului din 2010 alcătuiește 79,92%.

În plus, pe lângă pierderile de la veniturile din salariile ilegale, bugetul este prejudiciat într-un volum foarte mare de la tănuirea veniturilor provenite din proprietăți și activități economice nedeclarate, ce constituie aproximativ o treime din pierderile din salariile nedeclarate.

Alte venituri nedeclarate cum ar fi plățile unor dividende, venituri de la înstrăinarea unor obiecte și proprietăți, venituri provenite din exteriorul țării (dividende, diferențe de cotații, vinderea proprietății imobiliare, cote de participare în activități economice, depozite în bănci străine, anuități, premii, royalti, prime, etc.), mita, cadourile sub formă materială la prețuri deosebit de mari constituie volume considerabile financiare. Conform unei publicații din jurnalul Magazin¹² economic "ECONOMIST" plasamentele în depozitele din băncile din străinătate ale moldovenilor constituie aproximativ 39,03 miliarde lei, în 2011, sau echivalentul a

47,5% din valoarea totală a Produsului Intern Brut.

Începând cu anul 2007 Banca Mondială (BM) împreună cu Compania internațională PricewaterhouseCoopers (PwH) și Compania Financiară Internațională (CFI) în cadrul Proiectului "Plata impozitelor 2012", care cuprinde 183 de țări, efectuează studii și analize anuale privind reformele sistemului impozitar, măsurând sarcina administrării fiscale, costurile impozitelor, iar cel mai principal indicator fiind comoditatea și simplitatea de plată a impozitelor. Conform raportului elaborat în cadrul acestor analize, publicat în primăvara anului 2012¹³, procedurile de declarare electronică reduc din circulația documentară pe format de hârtie, ușurează efectuarea controalelor fiscale și permit reducerea nivelului de corupție. În raport se evaluează toate impozitele și plățile obligatorii, care trebuie să fie plătite de o întreprindere medie pe parcursul unui an de zile. În special, subiectele analizei sunt impozitul pe venitul organizațiilor și persoanelor fizice, contribuțiile de asigurări sociale, impozitele pe proprietate, impozitele pe dividende, impozitul pe creșterea de capital, taxele pe tranzacțiile financiare, taxa de mediu, taxe de drum, taxa pe autovehicule și alte plăți.

Evaluarea pentru fiecare țară în parte se efectuează prin analiza unor indicatori, cum ar fi comoditatea de plată a taxelor și impozitelor, numărul de plăți fiscale (impozite, contribuții, taxe, tarife, etc.), timpul cheltuit pentru plata impozitelor și taxelor (în ore) și rata totală de impozitare (cuprinde toate tipurile de plăți obligatorii).

Conform clasamentului ratingului celor mai simple și comode sisteme fiscale din 183 de economii participante primele trei sunt:

1. Insulele Maldive cu trei impozite în an

¹¹ Management fiscal ori anxietate socială?, Revista lunară științifico-consultativă în management "Finconsultant", Nr. 5, 2011, p. 42-54

¹² http://eco.md/index.php?option=com_content&view=article&id=6257:depunerile-bneti-ale-moldovenilor-in-strintate-valoreaz-cat-jumtate-din-pib-ul-rii-&catid=112:banii-ti&Itemid=498

¹³ <http://www.pwc.com/gx/en/paying-taxes/data-tables.jhtml>

- și rata totală impozitară de 9,3.
2. Qatar cu trei impozite în an și rata totală impozitară de 11,3 %.
  3. Hong-Kong și China cu trei impozite în an și rata totală impozitară de 23,0%.

Republica Moldova în acest clasament după simplitatea și starea de confort de achitare a plăților obligatorii se plasează pe locul 109, fiind depășită de așa țări precum ar fi Afganistan pe locul 58, Etiopia, Ghana, și alte țări, care mai ieri erau considerate înapoiate.

După numărul de plăți Moldova se clasează pe locul 158 din 183 de economii, incluzând 48 de tipuri de impozite și plăți fiscale obligatorii.

După timpul cheltuit pentru perfectarea achitărilor impozitelor Moldova se plasează pe locul 98, cu o durată de timp anuală de 228 ore pentru conformarea plăților fiscale.

După rata totală de impozite și plăți obligatorii Moldova se plasează pe locul 47 alcătuiind 31,3 % din venit.

Metode de estimare indirectă a veniturilor cetățenilor din Moldova

Moldova este printre pionerii ce a implementat noi mecanisme și reguli fiscale pentru a constrânge evaziunile fiscale de către persoanele fizice.

În așa fel de la 01 ianuarie 2012 au intrat în vigoare un șir de modificări la *Codul Fiscal* (CF). Aceste modificări reglementează estimarea indirectă a veniturilor persoanelor fizice și au fost operate la *Codul Fiscal* prin adoptarea de către Parlamentul Republicii Moldova a *Le-*

gii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 267 din 23.12.2011, publicată în Monitorul Oficial nr.13-14/32 din 13.01.2012 și *Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 48 din 26.03.2011*, publicată 04.04.2011 în *Monitorul Oficial* nr. 53. În rezultatul aprobării modificărilor menționate la *Codul Fiscal* a fost introdus un nou capitol nr.11¹ cu denumirea ”Metodele indirecte de estimare a venitului impozabil al persoanelor fizice”, care cuprinde articolele noi 226¹ – 226¹⁵.

În următorii ani Moldova se poate confrunta cu o criză valutară aprofundată din cauza introducerii modificărilor la *Codul Fiscal* în partea estimării veniturilor persoanelor fizice prin metodele indirecte. În cazul aplicării depline a noilor prevederi la CF remitențele se vor reduce mai mult de jumătate în anii ce urmează. Această situație va fi provocată, pe de o parte, de identificarea altor canale de transmitere a remitențelor, iar pe de alta, de ocolirea impozitării.

Analizând cu atenție modificările operate la *Codul Fiscal*¹⁴ privind estimările indirecte ale venitului impozabil al persoanelor fizice au fost scoase în evidență anumite lacune.

De exemplu Articolul 226⁴ reflectă obiectele impozitării estimate prin metode indirecte, care, conform acestui articol, venituri sunt considerate orice venituri obținute de persoanele fizice începând cu 01 ianuarie 2012 din sursele de venit impozabil stabilite conform art.18, cu excepția:

- a) veniturilor obținute începând cu 1 ianuarie 2012 de persoana fizică din sursele de venit impozabil stabilite conform art.18,

¹⁴ Lege, *Codul fiscal*, nr. 1163-XIII din 24.04.1997, republicat în Monitorul Oficial al R. Moldova, ediție specială din 08.02.2007, pag.4, Monitorul Oficial al R. Moldova, ediție specială, 2005, Monitorul Oficial al R. Moldova nr.102-103 din 23.08.2001, art.814, pag.2, Monitorul Oficial al R. Moldova nr.62/522 din 8.09.1997

cu excepția veniturilor specificate la art. 90¹ alin.(1), (3), (3¹), (3³) și (3⁴).

Analiza articolului 90¹ (2), face referință la articolul 20 lit. p/1), **care a fost exclusă** prin aceeași lege nr.267 din 23.12.2011, în vigoare de la 13.01.2012.

În Articolul 90¹ (3) și (3⁴) nu are nici o putere juridică și își pierde orice sens, deoarece referințele făcute la articolul 90 aliniatul (1) nu sunt corecte, deoarece așa aliniat în acest articol nu există în *Codul Fiscal*.

- b) veniturilor obținute de persoanele fizice în afara Republicii Moldova, inclusiv cele ce sunt transmise rudelor de până la gradul III, dacă sunt confirmate documentar prin declarațiile vamale, documentele ce confirmă transferul bancar, documentele ce autentifică intrarea lor legală în țară după 1 ianuarie 2012 și dacă persoana fizică prezintă documente ce confirmă gradul de rudenie.

Prevederea articolului 226⁴ litera b) va complica serios procesul de estimare a veniturilor persoanelor fizice și va provoca un val de creștere a corupției.

În primul rând contrazice prevederilor articolului 226³ b), care menționează că subiectul estimării prin metode indirecte este persoana care efectuează pe parcursul unui an fiscal, începând cu 01 ianuarie 2012, cheltuieli individuale, altele decât cele specificate la litera a) a aceluiași articol, ce depășesc suma de 300 mii lei. Această prevedere include sau nu sumele transmise de peste hotarele țării? Prevederea articolului 226⁴ litera b) trebuia să includă în ce volum se recunosc remitențele de peste hotare, ori acesta presupune ca obiect al estimării indirecte orice sumă primită de

peste hotarele țării. Aceasta înseamnă că orice transfer poate fi luat ca obiect al estimării indiferent de proveniență, destinație sau caracter.

La elaborarea și aprobarea obiectelor impozitării estimate prin metode indirecte trebuia să se țină cont de toate aceste situații și să se țină cont de articolul 226³ litera b) specificând subiecții estimării prin metode indirecte, că banii primiți de peste hotarele țării se includ ori nu în mărimea unui milion de lei sau 300,0 mii lei, ori orice sumă primită de peste hotare prin canalele oficiale și demonstrându-se rudenie nu se impozitează indiferent de volumul transferului.

În al doilea rând mecanismul de recunoaștere a gradului de rudenie devine în acest caz foarte îngreunat. Orice sumă transferată prin sistemul de transfer legal se împarte la sume transferate de rude și de persoane neînrudite.

În cazul în care rudele sunt veri *de ai doilea* și se transferă o sumă oarecare, se începe un proces de colectare a documentelor privind confirmarea rudeniei, începând cu actele de naștere a trei generații (actele de naștere a părinților și bunelilor, actele de căsătorie a părinților și bunelilor și străbunilor și actele ce fac legătură între aceste rude). Spre exemplu doi veri de ai doilea. Unul se află în Italia și transferă 500,0 de euro vărului lui ce se află în Moldova. Pentru ca să demonstreze banii primiți de la vărul său, persoana aflată în Moldova începe a colecta documentele respective:

- actul de naștere a vărului din Italia – 1 bucăți (b);
- actul său de naștere – 1 b;
- actul de identitate a persoanei din Italia – 1 b;
- actul de identitate a persoanei din Moldova – 1 b;

- actele de căsătorie/divorț ale părinților persoanei din Italia – 1 b;
- actele de căsătorie/divorț ale părinților persoanei din Moldova – 1 b;
- actele de naștere/deces ale ambelor perechi de părinți – 4 b;
- actele de identitate ale ambelor perechi de părinți – 4b;
- actele de căsătorie/divorț ale bunecilor persoanei din Italia – 1 b;
- actele de căsătorie/divorț ale bunecilor persoanei din Moldova – 1 b;
- actele de naștere/deces ale ambilor perechi de buneci – 4 b;
- actul de căsătorie/divorț ale străbunilor – 1 b;
- actele de identitate/deces ale ambilor străbuneci – 2 b;

În așa fel pentru confirmarea rudeniei de gradul III se cer de colectat 23 de documente înafara altor certificate de la locul de trai sau acte, care pot fi solicitate de către organele fiscale. Pentru a colecta acest număr de documente și certificate, conform celor mai optimiste calcule ar fi nevoie de un interval de timp de 5-7 luni și cheltuieli pentru perfectarea acestor acte cuprinse între 2,0 și 3,0 mii de lei.

În cazul în care banii transferați nu sunt de la rude, atunci această sumă automat va fi recunoscută ca obiect impozabil și va fi impozitată cu 18% din suma primită de peste hotarele țării.

Deci din suma de 500,0 euro primită nu de la rude, persoana va fi obligată să plătească 90,0 euro în bugetul respectiv, deși această sumă a fost impusă în țara de proveniență.

O altă lacună a acestui articol constă în faptul că nu specifică toate sursele de tran-

sferuri de peste hotare, caracterul și destinația. În acest caz orice sumă împrumutată de peste hotare devine obiect impozabil, orice cadou primit de peste hotare, orice obiect trimis ru-delor trimis prin rutierele obișnuite trebuie de declarat și mai apoi impus cu 18% impozit pe venit.

Orice sumă de bani primită de peste hotarele țării va fi recunoscută ca obiect impozabil, dacă nu va fi demonstrată rudenia de până la gradul III în conformitate cu articolele 226⁶ aliniatul (4), articolul 14 aliniatul (1) litera c) și aliniatul (1²) din CF.

Conform prevederilor modificate nu este clară cui îi revine obligația de a prezenta dovezi, privind caracterul impozabil al venitului estimat, persoanelor fizice (subiect al estimării prin metode indirecte) ori organului fiscal. Această contradicție intervine din cauza că, pe de o parte conform articolului 226⁴ obligațiunea prezentării probelor revine subiectului estimării indirecte, iar pe de altă parte conform articolului 226⁶ aliniatul (7) obligația de a prezenta dovezi privind caracterul impozabil al venitului estimat se pune pe seama organului fiscal.

Contrațicere privind prezentarea probelor de venituri nedeclarate cu prevederile menționate mai sus conține și articolul 226¹⁵ aliniatul (10), care obligă persoana fizică să prezinte organului fiscal documente, informații, probe disponibile și unele explicații necesare ce vizează obiectul impozabil, aliniatele (12), (15), (16).

Fie vor fi incluse sumele primite de peste hotarele țării ori nu în declarația de venit pe perioada fiscală, în orice caz acestea vor fi recunoscute ca obiect impozabil conform articolului 226⁹ aliniatul (2) și vor fi impozitate cu 18 %. Acest aliniat stipulează că diferența

pozitivă dintre intrările mijloacelor bănești din conturile bancare și/sau cele folosite la plata în numerar și veniturile declarate constituie venit nedeclarat, iar acesta automat devine impozabil.

Totodată modificările operate la *Codul Fiscal* nu prevăd foarte clar și exact conform cărui articol vor fi alese metodele și forma de control al contribuabililor persoane fizice, deoarece articolul 14 alin. (1²) specifică că obiect al impunerii îl constituie venitul estimat în conformitate cu art.225 și 225¹, care de asemenea se contrazice și se dublează prin articolele 226³ - 226¹⁵. Amintim ca prevederile articolelor 225 și 225¹ vizează persoanele care desfășoară activități economice și nu persoane fizice, care obțin venituri înafara activităților economice.

Modificările introduse în CF nu prevăd transparență și claritate în procedura de selecție a subiecților estimării indirecte a veniturilor și în genere nu prevede mecanismul de selectare a subiecților supuși controlului fiscal. În așa fel, conform prevederilor articolului 226¹³ pentru a lua o decizie privind efectuarea controlului fiscal este de ajuns o informație de la orice persoană terță care prevede articolul 226¹¹ aliniatul (1) litera e), iar articolul 226¹⁴ aliniatul (7) permite conducătorului Inspectoratului Fiscal Principal de Stat să modifice la voință sa lista persoanelor propuse pentru control final, în cazul apariției unor informații suplimentare, care pot fi aduse de persoane suspecte.

Inspectorii fiscali vor putea intra forțat în locuința subiectului selectat pentru a fi controlat, chiar dacă domiciliul în care locuiește nu-i aparține. Concluzia vine din conținutul articolului 226¹⁵ aliniatul (17), care stabilește drepturi nelimitate pentru inspectorii fiscali.

Nu se stipulează nicăieri în CF mecanismul de intrare forțată, în cazul în care subiectul selectat pentru controlul fiscal la domiciliu nu permite intrarea. În așa fel inspectorii pot intra forțat în locuința subiectului supus controlului fiscal, pentru a efectua control fiscal. Însă totodată nu este stipulat nicăieri în CF cum și ce va controla: mobilierul, aparatura casnică, hainele sau alte obiecte.

Menționăm, conform *art. 29 Inviolabilitatea domiciliului, Constituția Republicii Moldova - (1) Domiciliul și reședința sunt inviolabile, nimeni nu poate pătrunde sau rămâne în domiciliu sau în reședința unei persoane fără consimțământul acesteia.*

În CF nu se stipulează nicăieri dimensiunile de comportament ale inspectorilor fiscali, când în locuință sunt prezente și alte persoane, care nu sunt considerate ca subiecți ai controlului ori aceștia vor trebui să părăsească locuința pe perioada executării. Nu se stipulează nicăieri lista obiectelor ce se vor supune forțat controlului fiscal în cazul în care se va intra forțat în locuința subiectului supus controlului.

Codul Fiscal nu prevede situația de comportament al inspectorilor fiscali în cazul în care ei intră forțat în locuința, în care contribuabilul locuiește cu familia sau fără aceasta, și nu-i aparține pe drept.

Nu se prevăd de asemenea prevederi nici în cazul în care inspectorul fiscal însoțit de poliție intră forțat în locuință, dar contribuabilul nu este acasă.

CONCLUZII

1. Noile prevederi introduse în CF sunt imperfecte, poartă caracter nedeterminat și provoacă multe situații de conflict între părțile din proces, conțin multe confuzii și lasă loc de interpretări duble, multe dintre prevederi se contrazic și contravin altor prevederi din alte capitole.
2. Una din prevederile ce necesită modificare și perfectare accentuata este articolul care stipulează că în baza deciziei de judecată, inspectorului însoțit de polițist i se dă dreptul de a intra în locuința subiectului supus controlului. Însă nu se specifică cum se va intra în locuința supusă controlului în cazul în care contribuabilul nu se supune hotărârii de judecată și nu deschide ușa. Această prevedere nu conține nici un mecanism de aplicare și nici limite.
3. Noile modificări nu prevăd mecanisme clare și transparente de aplicare, inclusiv limitele dintre subiectul și obiectul estimării indirecte, mecanismul de recunoaștere a obiectului estimării indirecte a venitului persoanelor fizice, mecanismul de demonstrare a rudeniei, mecanismul de selectare a persoanelor supuse controlului, contradicții dintre obligația de a prezenta dovezi și probe privind venitul estimat indirect.
4. Noile reglementări nu indică clar și exact, care sunt documentele în baza cărora poate fi demonstrat nivelul trei de rudenie și dacă este necesară prezentarea originalelor, copiilor simple sau copiile autentificate notarial. Această lacună va implica mari cheltuieli pentru persoana care primește o sumă de bani din străinătate.
5. Aplicarea noilor prevederi la CF va avea impact asupra economiei în întregime, asupra bugetelor de diferite nivele prin reducerea consumului, ce trage după sine reducerea volumelor de plăți a TVA, accizelor și altor plăți la buget.
6. Funcționarea noilor prevederi vor amplifica nivelul de corupție și protecționism prin corelația funcționar public – contribuabil.
7. Cel mai mult vor fi afectate persoanele care realizează venituri mici, deoarece cei ce posedă proprietăți de valoare însemnată, mijloace financiare considerabile, în unele cazuri pot manifesta diferite influențe asupra organelor de control, factorilor de decizie. Influențele pot fi de ordin sau formă cum ar fi directă-indirectă, financiară sau politică, provocații monetare sau nemonetare, tentative de corupție pasivă ori activă etc.
8. Aplicarea noilor prevederi va facilita lucrul notarilor și al oficiilor stării civile pe de o parte, iar pe de alta vor provoca cheltuieli importante pentru persoanele fizice de a dobândi dovezi. Aceasta va impune noi metode și mecanisme de abatere de la legislație în scopul ascunderii veniturilor de peste hotarele țării, inclusiv a diminuării tuturor costurilor.

RECOMANDĂRI

1. În baza concluziilor făcute în urma analizei modificărilor respective aduse la CF, se recomandă Guvernului și Parlamentului de a revizui modificările operate la CF prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 267 din 23.12.2011, publicată în Monitorul Oficial nr.13-14/32 din 13.01.2012 și *Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 48 din 26.03.2011*, publicată 04.04.2011 în Monitorul Oficial Nr. 53 pentru a fi îmbunătățite.
2. Părțile implicate (SFS, Ministerul finanțelor, reprezentanții societății civile, Guvernul și Parlamentul RM) trebuie să analizeze detaliat situația social – economică din Republica Moldova, consecințele care pot avea loc în rezultatul implementării depline a acestor prevederi și să modifice în așa fel aceste prevederi, ca să aducă beneficii atât statului cât și populației.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Codul fiscal al Republicii Moldova
2. Management fiscal ori anxietate socială?, Revista lunară științifico-consultativă în management "Finconsultant", Nr. 5, 2011, p. 42-54
3. Dr. Eugene Stuart, seria de instrucțiuni pentru armonizarea legislației sectoriale, Legislația și politica fiscală, Armonizarea legislației Republicii Moldova cu standardele UE, Chișinău, martie 2010
4. Gheorghe Costandachi, Corelațiile dintre sistemul impozitar și eficiența activității de antreprenariat, Teză (08.00.05), Chișinău, 2000,
5. <http://www.fisc.md/ro/tansparenta/activitate/raportsfs/>
6. Evaziunile fiscale: sărăcie pentru săraci, avuție pentru cei bogați, <http://www.zdg.md/exclusiv/evaziunile-fiscale-saracie-pentru-saraci-avutie-pentru-cei-bogati>
7. Problematika evaziunii fiscale și a pieței negre, <http://partem.org/reforme/show/98>
8. Republica Moldova are peste 200 de milionari, <http://www.ziare.com/europa/moldova/republica-moldova-are-pest-200-de-milionari-1168982>
9. Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Raport privind activitățile anticorupție desfășurate de către ministere și alte autorități administrative central, (2011),
10. Valeriu Prohnițchi, Securitatea economică a Moldovei: o privire în secolul XXI, Chișinău 2005.
11. Raport de activitate a Serviciului Fiscal de Stat pentru anul 2011
12. Raportul privind activitatea desfășurată de Serviciul Fiscal de Stat pe parcursul anului 2010
13. Marcel Burlacu, Alexandru Postică, Valeriu Rusu, Svetlana Rusu și alții, Ghid de mediere, a conflictelor fiscal, Chisinau, 2010
14. Mihai Roscovan Victor Rusu Iurie Rosca, Studiu privind evaziunea fiscală și contrabanda cu produse petroliere în Republica Moldova, Transparency International Moldova, Chișinău, 2004
15. Survey rankings PwC, WB, IFC, <http://www.pwc.com/gx/en/paying-taxes/data-tables.jhtml>
16. http://eco.md/index.php?option=com_content&view=article&id=6257:depunerile-bneti-ale-moldovenilor-in-strintate-valoreaz-cat-jumtate-din-pib-ul-rii-&catid=112:banii-ti&Itemid=498

NOTE

IDIS „Viitorul” reprezintă o instituție de cercetare, instruire și inițiativă publică, care activează pe o serie de domenii legate de: analiză economică, guvernare, cercetare politică, planificare strategică și management al cunoștințelor. IDIS activează în calitate de platformă comună care reunește tineri intelectuali, preocupați de succesul tranziției spre economia de piață și societatea deschisă în Republica Moldova.

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul” este succesorul de drept al Fundației Viitorul, și păstrează în linii mari tradițiile, obiectivele și principiile de acțiune ale fundației, printre care se numără: formarea de instituții democratice și dezvoltarea unui spirit de responsabilitate efectivă printre oamenii politici, funcționari publici și cetățenii țării noastre, consolidarea societății civile și spiritului critic, promovarea libertăților și valorilor unei societăți deschise, modernizate și pro-europene.

